

TA 2019/1 SØNDRE GATE 11, TRONDHEIM

Arkeologisk etterkontroll i forbindelse med oppgravd hull, Søndre gate 11, Trondheim

Rullestad, Silje Sandø

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
 Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo
 Telefon: 23 35 50 00
www.niku.no

Tittel TA 2019/1 Søndre gate 11, Trondheim Arkeologisk etterkontroll i forbindelse med oppgravd hull, Søndre gate 11, Trondheim	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 9/2019	Publiseringsdato 05.03.2019
	Prosjektnummer 1021480	Oppdragstidspunkt 20.12.2018
	Forsidebilde Da62826_NIKU_01. Oppgravd hull i Søndre gate 11.	
Forfatter(e) Rullestad, Silje Sandø	Sider 12	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Arkeologi	

Prosjektleder Silje Sandø Rullestad
Prosjektmedarbeider(e)
Kvalitetssikrer Hanne Ekstrøm Jordahl

Oppdragsgiver(e) Angel Næringsbygg DA
--

<p>Sammendrag</p> <p>I forbindelse med utbedring av en tetthet i et avløpsrør, ble det gravd et hull under gulvet i stående bygg (gammelbygg) i Søndre gate 11 i Trondheim uten nødvendig tillatelse fra Riksantikvaren. NIKU foretok en etterkontroll for å dokumentere om det var gjort skade på automatisk fredete kulturminner. Det ble påvist rester av etterreformatorisk kulturlag i den nordre og den østre profilveggen. De andre profilveggene var preget av moderne inngrep. Inngrepet hadde ikke medført skade på automatisk fredete kulturminner.</p>
--

Emneord Etterkontroll; Søndre gate; etterreformatorisk

Avdelingsleder

Lise-Marie Bye Johansen

Innholdsfortegnelse

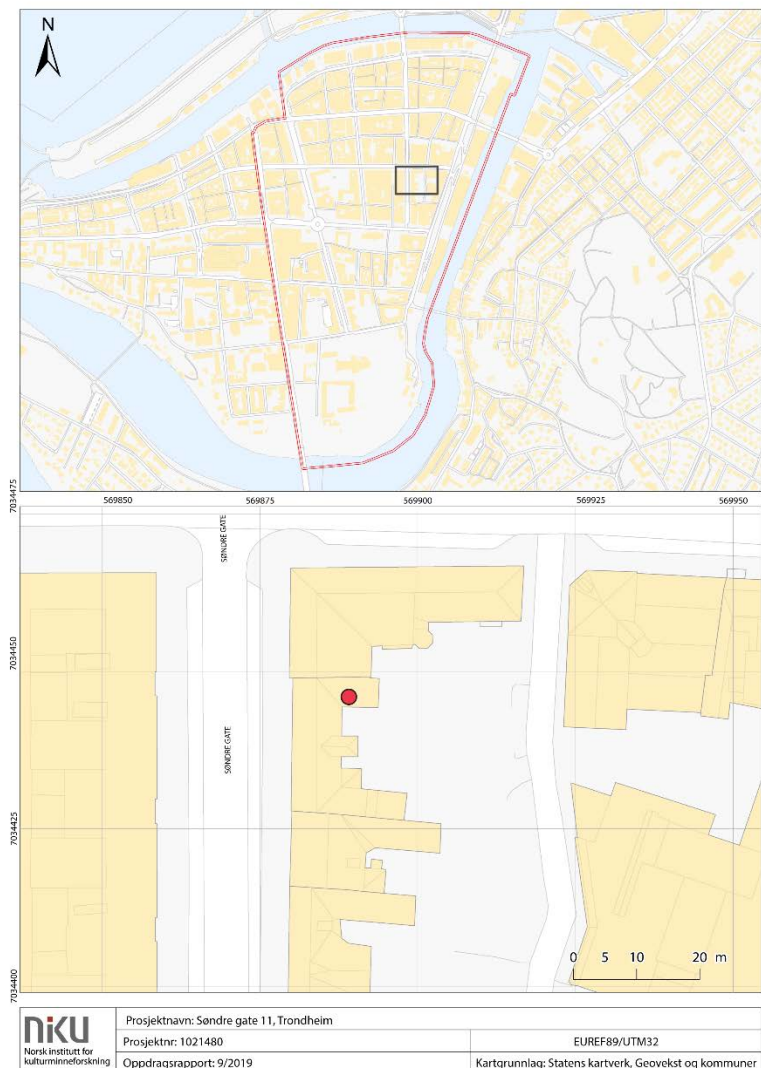
1	Administrativt.....	7
2	De arkeologiske forholdene	8
2.1	Vestprofil	9
2.2	Nordprofil	10
2.3	Østprofil.....	11
2.4	Sørprofil	12
3	Konklusjon	12

1 Administrativt

I forbindelse med utbedring av en tetthet i et avløpsrør ble det gravd et hull under gulvet i stående bygg (gammelbygg) i Søndre gate 11 i Trondheim. Dette ble oppdaget ved en tilfeldighet av Riksantikvaren mandag 10.12.2018. Det var ikke søkt Riksantikvaren om tillatelse til gravingen jf. kulturminneloven.

Riksantikvaren sendte oppdragsbestilling pr. epost 17.12.2018 (NIKU ref. 359/18 554.31 SSR) hvor NIKU ble bedt om å gjennomføre en etterkontroll for å dokumentere om, og eventuelt i hvilket omfang, det var gjort skade på automatisk fredete kulturminner. De ønsket en innmåling av det oppgravde området og beskrivelse av hvilke masser som fantes i hullets profiler og bunn, samt en vurdering av hvilke kulturminner som kan være fjernet/skadet i forbindelse med gravearbeidet.

Det ble ikke foretatt en digital innmåling av det oppgravde området, da det ikke var mulig å få signal til CPOS inne i bygningen. Det ble derfor kun gjort en manuell innmåling, og alle dybdemål ble målt ut i fra dagens gulvnivå.

Figur 1. Oversiktskart over det aktuelle området.

2 De arkeologiske forholdene

Det oppgravde hullet målte ca. 0,8 x 1,7 m, og det var gravd ca. 1 m dypt. Det var kun gravd på nordsiden av gulvbjelken, på sørsiden var bare gulvplankene tatt opp. I hullet var det en del stein, tegl og moderne rør. Massen var tørr og løs, og ved opprensing av profilveggene støvet det veldig. I øst var deler av steinfundamentet til bygningen synlig (figur 1).

Figur 2. Da62826_NIKU_02. Det oppgravde hullet. Sett mot S.

2.1 Vestprofil

De øverste 15 cm under gulvnivå besto av løs sand med noe småstein. Under dette fantes et 45 cm tykt brunsvart, relativt løst lag med humøs sand. Noe treverk, dyrebein og tegl fantes i massen. Dette laget lå direkte på et finkornet, gult sandlag, som trolig er steril grunn. Sandlaget lå på 0,7 m dybde under dagens gulvnivå. Det ble observert gul tegl helt ned til overgangen mellom den humøse sanden og den gule sanden (figur 2).

Tolkning: Kun moderne masser og etterreformatorisk kulturlag i vestprofilen som gikk helt ned til steril undergrunn.

Figur 3. Da62826_NIKU_04. Vestprofilen med moderne masser, etterreformatorisk kulturlag og steril sand.

2.2 Nordprofil

Samme situasjon som vestprofilen. Det etterreformatoriske, humøse sandlaget fortsatte her (figur 3). Noe treverk, rød tegl og bein var synlig. Et brent beinfragment mot bunnen. Laget ble kuttet av steinfundament til bygning i NØ-hjørnet. Overgangen til den sterile sanden var på 0,8 m dybde under dagens gulvnivå.

Figur 4. Da62826_NIKU_06. Nordprofilen med moderne masser, etterreformatorisk kulturlag og steril sand.

2.3 Østprofil

Denne delen var forstyrret av moderne inngrep, bl.a. fantes et avløpsrør i SØ-hjørnet (figur 4). Grunnmuren gikk ned til ca. 1 m dybde i NØ-hjørnet. Det var gravd et stykke innover der hvor avløpsrøret stakk ut, her var det gravd ned til 0,72 m dybde. Det var vanskelig å se ordentlig innover i dette området fordi det var trangt og lite lys, men området så omrotet ut med løs sand og enkelte steiner.

Figur 5. Da62826_NIKU_05. Østprofilen med grunnmur til bygning og avløpsrør.

2.4 Sørprofil

Denne delen var også forstyrret av moderne inngrep. Et jernrør stakk ut i SV-hjørnet på ca. 0,5 m dybde under dagens gulvnivå, og et tykkere jernrør var synlig i profilveggen (figur 5). Massen besto av løs, omrotet sand med stein og gul tegl. I SØ-hjørnet fantes et keramikkrør under grunnmuren.

Figur 6. Da62826_NIKU_07. Sørprofilen var preget av ulike moderne inngrep.

3 Konklusjon

Det ble påvist rester av etterreformatorisk kulturlag i den nordre og den østre profilveggen. Ingen daterbare gjenstander ble funnet i tilknytning til laget, men det antas at det stammer fra 16-1700-tallet ut i fra tidligere undersøkelser i samme område. Den søndre og vestre profilveggen var preget av moderne inngrep. Steril ble dokumentert i nord og øst på mellom 0,7 og 0,8 m dybde under dagens gulvnivå. Inngrepet har ikke medført skade på automatisk fredete kulturminner.

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 9/2019

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt.
14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00